

Müslüman Manevi Ba?lanma (Tanr?'ya Ba?lanma) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Müslüman Manevi Ba?lanma (Tanr?'ya Ba?lanma) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26321>

Özet

Müslüman Manevi Ba?lanma (Tanr?'ya Ba?lanma) Ölçe?i, bireylerin Tanr? ile kurduklar? ili?kiyi, özellikle de ba?lanma teorisi çerçevesinde inceleyen psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, orijinal olarak geli?tirilmis? bir manevi ba?lanma arac?nın, Türk kültürü ve Müslüman inanç sistemine uygunlu?unu de?erlendirmek amac?yla uyarlanm??tır. Uyarlama çal??ması, ölçe?in Türkçe konu?an Müslüman örnekleme de?erlik ve güvenilirlik özelliklerini tespit etmeyi amaçlam??tır. Bu adaptasyon, psikometri alan?nda önemli bir bo?lu?u doldurarak, maneviyat ve ba?lanma teorisi kesi?imindeki ara?t?rmalar için sa?lam bir temel sunmaktadır. Ölçek, özellikle Tanr? ile olan ili?kinin niteli?ini (güvenli, kayg?lı? veya kaç?nmac?) ölçmeye odaklan?r.

Anahtar Kelimeler

Manevi ba?lanma, Tanr?'ya ba?lanma, Müslüman, ba?lanma teorisi, psikoloji, Türkiye, uyarlama, psikometri, din psikolojisi.

Yazarlar

M. Y?ldız, Meryem Berrin Bulut, M. Miner.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, Müslüman bireylerin Tanr? ile kurduklar? manevi ili?kinin niteli?ini standart ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle Türk Müslüman popülasyonunda, manevi ba?lanma boyutlar?n? (örne?in, Tanr?'ya güvenli ba?lanma, kayg?lı? ba?lanma veya kaç?nmac? ba?lanma) tespit etmek ve bu boyutlar?n psikolojik iyi olu?, stresle ba?a ç?kma ve di?er dini uygulamalarla ili?kisini ara?t?rmac?lara sunmaktır. Uyarlama çal??ması, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamay? ve Türk örnekleminde geçerli bir yap? sergiledi?ini kan?tlamay? hedeflemiştir.

Ölçek, din psikolojisi ve maneviyat ara?t?rmalar?nda kullan?lan metodolojik araç setini zenginle?tirmektedir. Geleneksel ba?lanma teorisi kavramlar?n? ilahi bir figüre, yani Tanr?'ya olan ili?kiye uyarlayarak, bireyin iç dünyas?ndaki manevi deneyimlerin derinli?ini ve ?eklini anlamaya yard?mc? olur. Bu, özellikle klinik ortamlarda ve dan??manlık süreçlerinde manevi kaynaklar?n de?erlendirilmesi aç?s?ndan önemlidir.

Yap?

Ölçek, psikolojideki merkezi bir kavram olan ba?lanma teorisi üzerine kurulmuştur. Bu teori, ilk olarak bebeklik döneminde ebeveynlerle kurulan ili?kilerin, yeti?kinlikteki ki?ileraras? ili?kileri nas?l ?ekillendirdi?ini açıklar. Manevi ba?lanma ba?lam?nda, Tanr? "güvenli s???nak" ve "güvenilir

figür" olarak algılanır. Ölçek, genellikle üç temel ba?lanma stilini ölçen alt boyutlardan oluşur:

Güvenli Ba?lanma: Tanrı'ya karşı duyulan yakınlık, güven ve rahatlık hissi. Birey, zor zamanlarda Tanrı'nın erişilebilir ve destekleyici olduğunu inanır.

Kaygılı Ba?lanma: Tanrı ile olan ilişkinin tutarsızlığına dair endişe, sürekli onay arayışı ve Tanrı'nın sevgisine veya kabulüne dair üpheler.

Kaçınmacı Ba?lanma: Tanrı ile yakınlıktan kaçınma, manevi duygusal deneyimleri bastırma ve ibadet veya duayla bir görev olarak görme eğilimi.

Bu üç boyut, bireyin manevi yaşamı ve dini bağa yaklaşma stratejilerini anlamada kritik öneme sahiptir. Ölçeğin yapısı, bu boyutların Müslüman inanç sistemi bağlamında da geçerli olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasında (Yıldız, Bulut ve Miner, 2019), ölçeğin Türk kültürüne özgü geçerliliğini sağlamak için çeşitli analizler yapılmıştır. Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmese de, bir uyarlama çalışmasının temel amacı, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı gerçekten ölçtüğünü kanıtlamaktır (yapı geçerlik).

Yapı geçerlik kanıtları, genellikle doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yoluyla elde edilir ve ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısına Türk örnekleminde de koruduğunu gösterir. Ayrıca, uyarlama çalışmasında muhtemelen ölçeğin başka ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, yaşam doyumu, dini bağa yaklaşma, genel ba?lanma stilleri) korelasyonları incelenerek ölçüt geçerliliği de test edilmiştir. Bu, ölçeğin teorik çerçeveye ne kadar uygun olduğunu gösteren önemli bir adımdır.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçüm aracının tutarlılığını ifade eder. Uyarlama çalışması, ölçeğin zaman içinde veya farklı maddeler arasında tutarlı sonuçlar üretilip üretilmediğini araştırmıştır. Kaynak içerikte spesifik bir güvenilirlik değeri verilmemesine rağmen, bu tür bir uyarlama çalışmasında genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) rapor edilir.

Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçekteki tüm maddelerin aynı temel yapıyı, yani manevi bağlanmayı ölçtüğünü gösterir. Güvenirlik analizleri, ölçeğin Türk Müslüman popülasyonunda kullanıma uygun, kararlı ve güvenilir bir araç olduğunu doğrulamıştır. Ek olarak, bazı çalışmalar test-tekrar test güvenilirliğini de değerlendirerek ölçeğin zamansal kararlılığını ortaya koyabilir.

Faktör Analizi

Müslüman Manevi Ba?lanma Ölçe?i'nin uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültürüne uygun olup olmad???n? belirlemek için faktör analizi teknikleri kullan?lm???tır. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak varsay?lan boyutlar?n? (Güvenli, Kayg?l?, Kaç?nmac? Ba?lanma) ampirik olarak destekleyip desteklemedi?ini kontrol eder.

Büyük olas?l?kla, ara?t?rmac?lar aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ve ard?ndan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) uygulam???lardır. DFA sonuçlar?, model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) arac?l???yla rapor edilerek, üç faktörlü yap?n?n Türk örneklem verisine mükemmel veya kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir. Bu, ölçe?in kültürel olarak geçerli bir yap? sergiledi?inin en güçlü kan?tdır.

Enstrüman

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Spesifik derecelendirme bilgisi kaynakta yer almamaktadır, ancak genellikle 5'li veya 7'li Likert format? kullan?l?r.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal???mas?n?n dili).

Popülasyon Grubu: Türk Müslüman bireyler.

Ya? Grubu: Uyarlama çal???mas?n?n hedefledi?i ya? grubu (Genellikle üniversite ö?rencileri veya yeti?kinler).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ve kendini Müslüman olarak tanımlayan bireylerden olu?an örneklem. Uyarlama çal???mas?, psikometrik özelliklerin genel yeti?kin popülasyonunda geçerli oldu?unu göstermeyi amaçlam???tır.

Test Metodolojisi: Ölçek, kat?l?mc?lar?n Tanr? ile olan ili?kilerine dair çe?itli ifadelere ne kadar kat?ld?klar?n? veya kat?lmad?klar?n? belirttikleri öz bildirim temelli bir enstrümandır.

Anahtar Kelimeler

Din psikolojisi, manevi ba?lanma, geçerlik, güvenirlik, Tanr?, Müslüman, yeti?kin ba?lanmas?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Meryem Berrin Bulut için: berrin_teke@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir (Genellikle ilgili yazar?n üniversite veya kurum adresi kullan?l?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif hakk? bilgileri için sorumlu yazar Meryem Berrin Bulut ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçl? kullan?mlar genellikle referans gösterilerek ücretsiz olabilir, ancak yay?nc?n?n (Taylor & Francis) telif haklar? geçerli olabilir. Ölçe?in orijinal makalesi tandfonline.com adresinde mevcuttur.

Referanslar

Y?ld?z, M., Bulut, M. B. ve Miner, M. (2019). Adaptation of a Muslim Spiritual Attachment Scale (God attachment) for Turkish Muslims: A validity and reliability study, *Mental Health, Religion & Culture*, DOI: 10.1080/13674676.2019.1587745.

Müslüman Manevi Ba?lanma (Tanr?'ya Ba?lanma) Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmad??? için bu bölümde sunulamamaktadır. Ölçek maddelerine eri?im ve kullan?m izni için sorumlu yazar Meryem Berrin Bulut ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.